

MAA-AMET

Andres Kõiv
Võru Maavalitsus
info@voru.maavalitsus.ee

Teie 27.10.2015 nr 12-3/15/1913-1

Meie 30.11.2015 nr 6.2-3/16133

Võru maakonnaplaneering

Austatud härra Kõiv

Edastasite 27.10.2015 kirjaga nr 12-3/15/1913-1 Maa-ametile kooskõlastamiseks Võru maakonnaplaneeringu. Võru maakonnaplaneering on algatatud Vabariigi Valitsuse 18.07.2013 korraldusega nr 337 ning planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine Võru maavanema 12.09.2013 korraldusega nr 1-1/2013/561. Maakonnaplaneeringu arengu põhimõtete ja suundumuste eesmärgiks on tasakaalustada riiklikke ja kohalikke huvisid, mis arvestavad nii riiklike suuniste kui kohalike omavalitsuste soovidega. Maakonnaplaneeringu ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande eelnõu dokumendid olid kättesaadavad Võru maavalitsuse kodulehelt aadressil: <https://voru.maavalitsus.ee/maakonnaplaneering-kooskolastamiseks>

Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse (edaspidi EhSRS) § 1 lõike 1 kohaselt menetletakse enne EhSRS jõustumist algatatud planeeringud lõpuni, lähtudes seni kehtinud planeerimisseaduses (edaspidi PlanS) sätestatud nõuetest. Kuni 30.06.2015 kehtinud PlanS § 16 lõike 1 kohaselt koostatakse maakonnaplaneering koostöös maa-ala kohalike omavalitsustega, planeeritava maa-ala naabrusesse jäävate maakondade maavanematega ja ministeeriumidega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi planeering käsitleb. Võru maakonnas on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas ning Maa-ameti volitusel ligikaudu 5696 ha ulatuses maaüksuseid, mis on riigi omandisse jäetud või mille osas maa riigi omandisse jätmise menetlus veel kestab. Sellistele maaüksustele planeeritu osas on seisukoha andjaks Maa-amet.

Seletuskirja punktis 4.1.5. *Kergliiklusteed* on märgitud, et Võrumaa kergliiklustemaatikat on põhjalikult käsitletud teemaplaneeringus „Võrumaa kergliiklusteed ja loodusrajad“. Nimetatud teemaplaneering on kehtestatud Võru maavanema 14.03.2014 korraldusega nr 1-1/2014/139. Nimetatud teemaplaneeringut Maa-ametile seisukoha andmiseks esitatud ei ole.

Seletuskirja punktis 4.2.1 *Elektrivõrk* on märgitud, et Eesti põhivõrgu ühendamiseks Läti võrguga on vajalik Võru maakonda kavandada 330 kV kõrgepingeliin. Maakonnaplaneeringu seletuskirja joonis nr 9 kajastab Tartu-Gulbene 330 kV kõrgepingeliini võimalikku trassikoridori. Täpne trass selgub täiendava planeeringu käigus. Samuti on nimetatud peatükis joonisel 10 kajastatud olemasolevad, rekonstrueeritavad ja perspektiivsed võrguobjektid

pikemas ajalisel perspektiivis. Nimetatud trassikoridoride kavandamiseks koostatakse täiendav planeering.

Märgime, et Maa-ametil ei ole vastuväiteid Võru maakonnaplaneeringuga kavandatavate taristute asukohtade määramisele. Kuivõrd nimetatud trasside asukohad ning võimalikud kattumised riigi omandis oleva maaga või riigi omandisse jäetava maaga selguvad hiljem koostatavate planeeringute ja projektide käigus, siis annab Maa-amet oma lõpliku seisukoha pärast vastavate projektide ja planeeringute valmimist.

Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 63 lõike 4 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub keskkonnaregistri maardlate nimistus olev maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering PlanS sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud isikuga. Keskkonnaminister on oma 12.11.2010 käskkirjaga nr 1622 andnud Maa-ametile volituse kooskõlastada maakonnaplaneeringuid, üldplaneeringuid või detailplaneeringuid, kui planeeritav maa-ala asub keskkonnaregistri maardlate nimistus oleval maardlal või selle osal.

Järgnevalt anname Võru maakonnaplaneeringule seisukoha lähtuvalt asjaolust, et Võru maakonnas asub 79 maardlat ja 53 kehtivat maavara kaevandamise luba.

Planeeringu kaartide *Asustuse suunamine* ja *Ruumilised väärtused* kohaselt kattuvad mitmed maardlad rohelise võrgustiku aladega, väärtuslike põllumajandusmaadega ning väärtuslike maastikega. Planeeringu seletuskirja peatükis 3.2.2. *Maavarad* on kirjeldatud järgmist (tsiteerin): „Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohelises võrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele“ ning (tsiteerin): „Väärtusliku põllumajandusmaa, väärtusliku maastiku, rohelise võrgustiku ja linnade rohevööndi toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks“. Planeeringu KSH aruande eelnõu peatükis 6.2.4. *Maavarad ja maardlad* on kirjeldatud, et mõju hindaja toetab põhimõtet, mille järgi tuleb maardlate kasutuselevõtul võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohelises võrgustikus. Samuti tuleb põhjendada, et kaevandamisest saadav majanduslik kasu kaalub üles muude väärtuste kadumisega kaasneva kahju. Seejuures tuleb arvestada ka seda, kas ja kuidas kaevandamisega muudetud maa-ala aitab piirkonna arengule kaasa pärast kaevandamise lõppemist ja kaevandatava maa korrastamist. Nõustume eelpool kirjeldatuga.

Planeeringu kaardi *Asustuse suunamine* järgi kattuvad mitmed maardlad ja kehtivate maavara kaevandamise lubadega eraldatud mäeeraldiste teenindusmaad väärtuslike põllumajandusmaadega. Seletuskirja peatükis 3.2.1. *Väärtuslik põllumajandusmaa* on kirjeldatud väärtuslike põllumajandusmaade kasutamise ja üldplaneeringute koostamise tingimustes, et (tsiteerin): „Üldplaneeringute raames tuleb täpsustada väärtuslike põllumajandusmaade kaitse- ja kasutustingimusi ning alade piire (nt arvata väärtuslikud põllumajandusmaad välja linnalise asustuse aladelt, kehtivate ja taotletavate mäeeraldiste teenindusmaadelt)“.

Planeeringu kaardi *Asustuse suunamine* ja *Ruumilised väärtused* järgi jääb Võru turbamaardla osaliselt linnalise asustuse alale. Planeeringu seletuskirja peatükis 2.2. *Linnalise asustuse alad* on ruumilise arengu põhimõtetes ning peatükis 3.2.2. *Maavarad* maardlate kasutamise ja

üldplaneeringute koostamise põhimõtetes kirjeldatud, et (tsiteerin): „Linnalise asustuse alal peab säilima kvaliteetne elukeskkond ka siis, kui toimub kaevandustegevus“. Nõustume eelpool tsiteerituga.

KSH aruande eelnõu peatükis 6.2.4. *Maavarad ja maardlad* on kirjeldatud (tsiteerin): „MP koostamisel on arvestatud keskkonnaregistrisse (Maa-ameti maardlate registrisse) kantud maardlate olemasoluga planeeringualal“. Märkime, et keskkonnaregistri seaduse § 3 järgi on keskkonnaregister loodusressursside, looduspärandi, keskkonnaseisundi ja keskkonnategurite andmeid sisaldav riigi põhiregister. Sama seaduse § 8 lg 1 järgi peetakse loodusressursside arvestuses maavarade arvestust maardlate nimistuna. Keskkonnaregistri vastutavaks töötlejaks on Keskkonnaministeerium ja Vabariigi Valitsuse korraldusega 22.06.2006 nr 360 on keskkonnaregistri maardlate nimistu osas volitatud töötlejaks määratud Maa-amet. Palume KSH aruande eelnõu eelpool tsiteeritud lauset täpsustada järgnevalt (tsiteerin): „MP koostamisel on arvestatud keskkonnaregistri maardlate nimistusse kantud maardlate olemasoluga planeeringualal“.

Planeeringu KSH aruande eelnõu peatükis 6.5.7. *Maavarade kaevandamine (maardlad) ja ehitusmaavarade varustuskindlus* on kirjeldatud (tsiteerin) „Täiteliiva, mida esineb Kagu-Eesti maakondadest ainult Põlva maakonnas, varusid hinnati 2008. aasta seisuga 11 aastaks, ehituskruusa varusid 14-18 aastaks. Praeguse seisukohta KSH koostajal info puudub“. KSH aruande eelnõus tabelis 20 on toodud ehitusmaavarade varu ammendumise kiirus (aastates) seisuga 31.12.2008 ning andmete allikaks on kasutatud 2011-2020 aastateks keskkonnaministeeriumi poolt koostatud ehitusmaavarade kasutamise riiklikus arengukavas olevaid andmeid. Soovitame arvel olevate maardlate, käesoleval ajal kehtivate mäeeraldiste ja vajadusel neist viimasel viiel aastal kaevandatud maavara koguse andmeid vaadelda Maa-ameti geoportaali kaardiserveri <http://geoportaal.maaamet.ee/est/Kaardiserver-p2.html> maardlate rakendusest. Rakenduses on võimalik teha mäeeraldise laiendatud otsing Võru maakonna maavarade varustuskindluse andmete saamiseks, milles arvestatakse olemasolevate mäeeraldiste kaevandatava varu jäägiga (mäeeraldiste piires asuvad, kuid kaevandamata jäävad tervikud on mäeeraldiste jääkvarust maha arvestatud) ning viimase viie aasta (hetkel 2010 – 2014) kaevandatud mahtudega. Samuti on piirkondliku varustuskindluse arvutamisel arvestatud kaevandamisloaga lubatud maksimaalset aastamäära ning loa kehtivuse algust ja lõppu. Mäeeraldiste ja kaevandatud koguste otsingut on võimalik teha ka ruumilise puhvriga. Maardlate veebirakenduse kasutusjuhend on kättesaadav aadressil: http://geoportaal.maaamet.ee/data/files/Maardlate_avaliku_rakenduse_kasutajajuhend_v6_0.pdf?t=20140609101225.

Planeeringu KSH aruande eelnõus on kirjeldatud, et Keskkonnaministeeriumil tuleb kindlasti läbi viia turbamaardlate inventuur ja arvata registrist välja maardlad, st võtta maha ruumilise planeerimise piirangud aladelt, mis turbamaardlatena ei ole reaalselt kasutatavad. Selgitame, et Keskkonnaministeeriumis on kavas maapõue strategiadokumendi koostamine, milles muuhulgas analüüsitakse riigile vajalike maapõuealaste uurimistööde prioriteete. Soovitame kaaluda vajadust pöörduda turbamaardlate inventeerimise, maavarade varustuskindluse tagamise pikaajalise strateegia ja teiste Võru maakonnaplaneeringu KSH aruande eelnõus kirjeldatud maapõue valdkonna arendamise ettepanekutega Keskkonnaministeeriumi poole.

Tutvunud esitatud dokumentidega teatame, et Maa-amet nõustub 27.10.2015 edastatud Võru maakonnaplaneeringu lahendusega. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega, sh edastada Maa-ametile teadmiseks muudetud planeeringumaterjalid. Palume võimalusel edastada maakonnaplaneeringu vastuvõtmise ja kehtestamise otsused digitaalsel kujul ning kehtestatud maakonnaplaneeringu joonised ja seletuskiri .pdf, .dwg või

.jpg vormingus järgnevale e-kirja aadressile: maaamet@maaamet.ee.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tambet Tiits
Peadirektor

Teadmiseks: Keskkonnaministeerium

Triinu Suits
675 0191 Triinu.Suits@maaamet.ee

Reet Roosalu
665 0670 Reet.Roosalu@maaamet.ee